

GYMNÁZIUM, ALEJOVÁ 1, KOŠICE

SMERNICA K PREVENCIÍ A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV

S12/2018

Výťahok č:

Požadavky, ktorým popis v smernici zodpovedá : STN EN ISO 9001:2001 Systém manažérstva kvality - požiadavky				
Platnosť od:	01. 09. 2018	revízia:	0	dátum: 27. 8. 2018
Nahrádza dokument:	S12/2011	ozn. súboru		Vypracoval: meno: RNDr. Nicol Nehilová
počet strán celkom / počet príloh	11 / 1			podpis:
Pripomienkoval:	dátum: 30. 08. 2018			dátum: 31. 08. 2018
	meno: Mgr. Adriána Godočíková RNDr. Beáta Vavrinčíková			meno: PhDr. Lubomír Sobek
	podpis:			podpis:

Gymnázium Alejová 1, Košice	SMERNICA K PREVENCIÍ A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV	S12/2018
		strana 2 z 11

V súlade so smernicou č. 36/2018 Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach riaditeľ školy vydáva metodické usmernenie k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov Gymnázia, Alejová 1, Košice.

Čl. 1 Úvodné ustanovenia

- (1) Táto smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov, možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia podľa § 144 ods. 1 písm. o) a § 153 ods. 1 zákona a na práva žiaka podľa § 144 ods. 1 písm. i) a k) zákona.
- (2) Ustanovenia tejto smernice o škole sa rovnako vzťahujú aj na školské zariadenie.

Čl. 2 Charakteristika šikanovania

- (1) Na účel tejto smernice **sa šikanovaním rozumie:**
- a) správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastráňovanie iného žiaka alebo
 - b) úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.
- (2) Podstatou **šikanovania je najmä:**
- a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky,
 - b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
 - c) prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.
- (3) V prípade **agresorov** často ide o jedincov:
- nadpriemerne telesne zdatných, silných, obratných (hlavne pri fyzických útokoch),
 - s veľmi dobrou inteligenciou, ktorá umožňuje vymýšľať rafinované formy agresie, čím môže nahrádzať nedostatok fyzickej sily,
 - sebaistých, neúzkostných, často však poškodených nevhodnou výchovou,
 - s typickou túžbou dominovať, ovládať druhých, bezohľadne sa presadzovať,
 - ľahko sa urážajúcich a vzťahovačných,
 - ktorým ublížovať druhým spôsobuje radosť,
 - určitú úlohu tu majú temperamentové predpoklady (vznetlivosť, impulzivita) vždy však posilňované rodinnou výchovou (nedostatok záujmu, citový chlad, ponižovanie, fyzické násilie, agresívne správanie rodičov),
 - ktorí sa chcú týmto spôsobom zaradiť do partie.
- (4) **Obeťou šikanovania** sa môže stať každý. Šikanovanie hrozí deťom, ktoré prídu ako nové do zohraného kolektívu. Tieto deti sa stanú predmetom nepriateľstva pre svoju nejakú prednosť. Môžu to byť deti premýšľavé, príliš zrelé a ušľachtilé, infantilné pre svoju jemnosť. Najčastejšie sa stávajú terčom šikanovania deti vtedy, ak:
- sa od skupiny odlišujú pre nejakú zvláštnosť (dobrý žiak, alebo handicap),
 - má v škole málo kamarátov,
 - ťažšie nadväzuje kontakty,
 - na ostatných pôsobí dojmom citovo labilného,
 - je dieťa zo sociálne slabšej vrstvy (menej atraktívne oblečené, hygienická zanedbanosť),

Gymnázium Alejová 1, Košice	SMERNICA K PREVENCIÍ A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV	S12/2018
		strana 3 z 11

- provokujú agresiu vlastným správaním.

Obet' máva nízke sebavedomie, má sklon pociťovať zanedbanie bez dostatočného dôvodu, považuje sa za hlúpu a nezaujímavú, submisívne sa podriaďuje. Ťažko sa presadzuje medzi vrstovníkmi.

(5) Rozpoznanie obete šikanovania:

- dieťa je cez prestávky často samé, ostatné deti o neho nejavia záujem,
- pri skupinových športoch je dieťa volené do družstva často posledné,
- cez prestávky vyhľadáva blízkosť učiteľov,
- pôsobí smutne až depresívne, máva blízko k plaču,
- zhoršuje sa jeho školský prospech, niekedy náhle,
- jeho veci sú poškodené alebo zničené,
- má odreniny, modriny, škrabance, ktoré nevie vysvetliť,
- často ho pred odchodom do školy pobolieva hlava, brucho.

(6) Šikanovanie sa môže prejavovať v priamej a nepriamej podobe. **Priame znaky šikanovania** môžu byť:

- posmešné poznámky na adresu žiaka, pokorujúce alebo urážlivé prezývky, nadávky, ponižovanie, posmech, hrubé žarty na jeho účet (rozhodujúcim kritériom je, do akej miery je daný žiak konkrétnou prezývkou alebo "žartom" zraniteľný),
- kritika žiaka, výčitky na jeho adresu, najmä prednesené nepriateľským až nenávisťným, alebo pohrdavým tónom,
- nátlak na žiaka, aby dával vecné alebo peňažné dary šikanujúcemu, alebo za neho platil,
- príkazy, ktoré žiak dostáva od iných spolužiakov, najmä prednesené panovačným tónom, a skutočnosť, že sa im podriaďuje,
- nátlak na žiaka k vykonávaniu nemorálnych až trestných činov či k spoluúčasti na nich,
- strkanie, štvchanie, údery, kopance, ktoré prípadne nie sú zvlášť silné, ale je nápadné, že je obeť neopláca,
- šarvátky, v ktorých jeden z účastníkov je zreteľne slabší a snaží sa uniknúť
- zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním.

Nepriame (varovné) znaky šikanovania môžu byť:

- žiak je počas prestávok často osamotený, ostatní o neho nejavia záujem, nemá kamarátov, ignorovanie obete,
- pri tímových športoch býva jedinec volený do mužstva medzi poslednými,
- počas prestávok vyhľadáva blízkosť učiteľov,
- ak má žiak prehovoriť pred triedou, je neistý, ustrašený,
- pôsobí smutne, nešťastne, stiesnene, má blízko k plaču, stáva sa uzavretým,
- jeho školský prospech sa niekedy náhle a nevysvetliteľne zhoršuje,
- jeho veci sú poškodené alebo znečistené, prípadne rozhádzané,
- zašpinený alebo poškodený odev, stále mu chýbajú nejaké jeho veci,
- odmieta vysvetliť poškodenie a stratu vecí alebo používa nepravdepodobné výhovorky,
- mení svoju pravidelnú cestu do školy a zo školy,
- začína vyhľadávať dôvody pre absenciu v škole,
- odreniny, modriny, škrabance alebo rezné rany, ktoré nedokáže uspokojivo vysvetliť.

(7) **Kyberšikanovaním** je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné

Gymnázium Alejová 1, Košice	SMERNICA K PREVENCIÍ A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV	S12/2018
		strana 4 z 11

ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

- (8) Kyberšikanovanie má najčastejšie tieto znaky:
- sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
 - agresor vystupuje často anonymne,
 - útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
 - agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonimitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
 - útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
 - útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
 - agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
 - útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
 - obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
 - obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
 - zverejnené informácie, fotografie, audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.
- (9) Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.
- (10) Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin:
- ublíženia na zdraví,¹⁾
 - obmedzovania osobnej slobody,²⁾
 - lúpeže,³⁾
 - vydierania,⁴⁾
 - hrubého nátlaku,⁵⁾
 - nátlaku,⁶⁾
 - porušovania domovej slobody,⁷⁾
 - sexuálneho násilia,⁸⁾
 - sexuálneho zneužívania,⁹⁾
 - krádeže,¹⁰⁾
 - neoprávneného užívania cudzej veci,¹¹⁾
 - poškodzovania cudzej veci,¹²⁾
 - nebezpečného vyhrážania sa,¹³⁾
 - nebezpečného prenasledovania,¹⁴⁾
 - výroby detskej pornografie,¹⁵⁾
 - rozširovania detskej pornografie,¹⁶⁾
 - prechovávaní detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení,¹⁷⁾
 - ohovárania.¹⁸⁾
- (11) Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu¹⁹⁾ alebo priestupku proti majetku.²⁰⁾
- (12) Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku²¹⁾ nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.
- (13) Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin:
- neprekazenia trestného činu,²²⁾
 - neoznámnia trestného činu²³⁾ alebo
 - ublíženia na zdraví.²⁴⁾

Gymnázium Alejová 1, Košice	SMERNICA K PREVENCII A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV	S12/2018
		strana 5 z 11

Čl. 3 Prevenia šikanovania

- (1) Prevenia šikanovania sa zabezpečuje najmä formou:
- a) súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém:
 1. osobný a sociálny rozvoj,
 2. mediálna výchova,
 3. multikultúrna výchova,
 4. ochrana života a zdravia,
 5. výchova a vzdelávanie k ľudským právam,
 6. výchova k občianstvu,
 7. boj proti extrémizmu,
 8. výchova k manželstvu a rodičovstvu a
 - b) súťaží, hier, prednášok alebo diskusií organizovaných školou alebo organizovaných inými relevantnými subjektmi.
- (2) Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov, opatrovníka, osoby, ktorým súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti ²⁵⁾ alebo pestúnskej starostlivosti alebo starostlivosti budúcich osvojiteľov ²⁶⁾ (ďalej len osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa) alebo zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu o preventívnych činnostiach školy. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností. Za efektívnu stratégiu v príslušnej oblasti sa nepovažujú jednorázové činnosti, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastrašovanie.
- (3) Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ vopred preveria navrhované preventívne činnosti školy s cieľom predísť nežiadúcemu vplyvu neodborných činností, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.
- (4) Riaditeľ školy oboznamuje s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania:
- a) všetkých žiakov príslušnej školy a ich zákonných zástupcov,
 - b) zamestnancov príslušnej školy,
 - c) osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
 - d) zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.
- (5) Riaditeľ školy zodpovedá za systémové aktivity školy v oblasti prevencie šikanovania. Pri príprave a realizácii celoškolskej stratégie najmä:
- a) vytvára pozitívne prostredie v škole,
 - b) podporuje prosociálne správanie a vzťahy detí,
 - c) určuje v školskom poriadku pravidlá:
 1. správania sa vrátane sankcií za ich porušenie,
 2. používania informačno-komunikačných technológií (mobilných telefónov, tabletov, počítačov a iných komunikačných technológií) v priestoroch školy,
 - d) rozpracúva podrobnosti prevencie a riešenia šikanovania žiakov vo vnútornom predpise školy,
 - e) zabezpečuje v súlade s pracovným poriadkom školy zvýšený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení a v čase mimo vyučovania, najmä v priestoroch, kde už k šikanovaniu došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať,
 - f) oboznamuje pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov so spôsobom oznamovania šikanovania a preverovania šikanovania,

Gymnázium Alejová 1, Košice	SMERNICA K PREVENCIÍ A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV	S12/2018
		strana 6 z 11

- g) informuje o postupe pri zistení šikanovania najmä:
1. pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov,
 2. žiakov,
 3. zákonných zástupcov žiakov,
 4. osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
 5. zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu,
- h) zabezpečuje zverejnenie kontaktných údajov inštitúcií, ktoré sa prevenciou a riešením šikanovania zaoberajú,
- i) určuje v pracovnom poriadku školy povinnosť zamestnancov školy oznamovať podozrenie zo šikanovania,
- j) zabezpečuje vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie šikanovania, vrátane kyberšikanovania, prostredníctvom zvyšovania digitálnej gramotnosti učiteľov,
- k) spolupracuje s odbornými zamestnancami príslušného pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (ďalej len centrum) a ďalšími odbornými pracoviskami poradenských služieb a preventívnych služieb v regióne,
- l) zapája do prevencie šikanovaniu žiacku školskú radu, radu školy a zriaďovateľa.

Čl. 4

Metódy riešenia šikanovania

- (1) Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba zostavuje tím zamestnancov školy, ktorý navrhuje a zabezpečuje odborný postup pri riešení šikanovania.
- (2) Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba pri zisťovaní a preverovaní šikanovania najmä:
- a) zabezpečí bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí,
 - b) zabezpečí dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie,
 - c) vykonáva opatrenia na zabránenie nožnej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania,
 - d) preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
 - e) zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
 - f) zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami,
 - g) uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s koordinátorom informatizácie alebo externým expertom,
 - h) kontaktuje vo vzťahu k obeť, agresorovi a svedkovi šikanovania:
 1. zákonných zástupcov,
 2. osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
 3. zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu,
 4. zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorom je žiak umiestnený,
 - i) kontaktuje miestne príslušné centrum,
 - j) zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej metódy,
 - k) vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania,
 - l) zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov,

Gymnázium Alejová 1, Košice	SMERNICA K PREVENCII A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV	S12/2018
		strana 7 z 11

m) ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu.

Čl. 5

Opatrenia na riešenie situácie

- (1) Z opatrení pre obeť možno použiť:
 - a) odporúčanie rodičom obetí vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť centra,
 - b) zorganizovanie skupinového intervenčného programu riaditeľom školy v spolupráci s centrom,
 - c) zaistenia bezpečia obeť,
 - d) informovanie a poradenstvo pre rodičov obetí.
- (2) Z bežných opatrení pre agresorov možno použiť:
 - a) odporúčenie rodičom agresorov vyhľadať odbornú starostlivosť centra,
 - b) preloženie žiaka do inej triedy, pracovnej či výchovnej skupiny,
 - c) uloženie opatrenia vo výchove podľa § 58 ods. 2 a 3 zákona.
- (3) Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie, alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeť bezodkladne poskytnúť pomoc.

Čl. 6

Výchovné opatrenia

- (1) Je veľmi dôležité premyslieť, akým spôsobom budeme udeľovať odmeny a tresty. Výchovný účinok môže mať trest aj odmena pre ostatných (nie toho koho sa priamo dotýka) len vtedy, keď sú o ňom adresne informovaní ako o dôsledku skutočného správania. Znamená to pre ostatných aj potvrdenie toho, že to čo sme vyhlásili myslíme vážne a sami dodržiavame a že ponosú reálne dôsledky za svoje správanie. Tu je potrebné opatrne zvažovať, aký účinok bude mať určitá forma zverejnenia.
 - Môžeme totiž vyvolať pocit falošného hrdinstva pri vyhlásení a osobnom pranierovaní vinníka na verejnom zhromaždení školy.
 - Vyvolanie nenávisťi voči obeť predhodenej davu bez možnosti brániť sa tiež nie je žiaduce.
 - Anonymné a neosobné vyhlásenie cez rozhlas zasa nevyvolá silné emocionálne zážitky, ktoré pomáhajú tvoriť pocit vlastnej zodpovednosti za svoje činy.
- (2) Predovšetkým predvoláme rodičov a urobíme pohovor so žiakom v prítomnosti rodičov, triedneho profesora, výchovného poradcu a riaditeľa. Odlíšime, či sa jedná o prvý prípad - vtedy nejde o šikanovanie - alebo nie. Aj pri prvom prípade však posúdime závažnosť (intenzita prípadu) a podľa toho volíme výchovné opatrenia. Ak sa jedná o opakovaný prípad, posúdime tiež závažnosť, resp. formu šikanovania.
- (3) V prípade tvrdých (silných) foriem nasleduje okamžité vylúčenie zo štúdia. (Môže ísť napr. o nútenie lízania pľuvancov z podlahy, nútenie k iným ponižujúcim činnostiam typu nútenie vykrikovať - "som debil", alebo napr., ako sa nám zdôveril šikanovaný chlapec "tu máš 10 Sk, donesieš 20 dkg tresky, 4 rožky, jedny tvrdé Sparty a 4 koruny vydaš ešte naspäť", nútenie k posluhovaniu pod hrozbou násilia a pod). V prípade, že má takéto šikanovanie znaky trestného činu, oznámime vec polícii, alebo odporučíme rodičom šikanovaného, aby podali trestné oznámenie. Treba povedať, že takéto prípady sa väčšinou odhalia až keď

Gymnázium Alejová 1, Košice	SMERNICA K PREVENCIÍ A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV	S12/2018
		strana 8 z 11

vyukne tzv. aféra a šikanovaný alebo spácha samovraždu, alebo tento teror už nemôže vydržať a prehovorí - vtedy prehovorí aj iní a aj pedagógovia.

(4) V prípade mäkkých foriem nasleduje podmienené vylúčenie zo štúdia a ak sa opakujú tieto znovu až vylúčenie. Mäkké formy sú napr. posmievanie sa, hanlivé prezývanie, urážky, urážanie národnosti, rodičov a pod. Ani k týmto formám nemôžeme byť tolerantní.

Cieľom preventívnych opatrení samozrejme je, aby sme k týmto sankčným opatreniam museli siahť čo najmenej.

Čl. 7

Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

(1) Riaditeľ školy je povinný oznámiť orgánom činným v trestnom konaní podozrenie, že žiak sa dopustil:

- a) šikanovania,
- b) spáchania trestného činu alebo opakovane páchal priestupky v súvislosti so šikanovaním.

(2) Riaditeľ školy je povinný orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately oznámiť:

- a) podozrenie podľa odseku 1,
- b) skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov,
- c) opatrenia, ktoré prijal.

Čl. 8

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov, osobami, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadením, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu

(1) Pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, koordinátor prevencie, výchovný poradca, ďalší pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci s rodinou obeť a s rodinou agresora.

(2) Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonným zástupcom obeť, agresora alebo svedka najmä na zachovanie dôvernosti informácií.

(3) Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora a osobám, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadeniu, v ktorom je umiestnený na základe rozhodnutia súdu, umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo do liečebno-výchovného sanatória.

(4) O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhodnotení poskytne každej zo zúčastnených osôb.

Nedá sa však predpokladať, že rodičia budú vždy hodnotiť situáciu objektívne, preto sa odporúča upozorniť ich na to, aby si všímali možné príznaky šikanovania a ponúknuť im pomoc. Rodičom žiakov sa odporúča upozorniť najmä na to, aby si všímali týchto možných príznakov šikanovania:

- Za dieťaťom neprichádzajú domov spolužiaci alebo iní kamaráti.
- Dieťa nemá kamaráta, s ktorým by trávil voľný čas, s ktorým by si telefonovalo a pod, nie je pozývané na návštevu k iným deťom.

Gymnázium Alejová 1, Košice	SMERNICA K PREVENCIÍ A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV	S12/2018
		strana 9 z 11

- Nechut' ísť ráno do školy (zvlášť keď skôr malo dieťa školu rado). Dieťa odkladá odchod z domova, prípadne je na ňom možno pri bedlivom pozorovaní pozorovať strach. Strata chuti do jedla.
- Dieťa nechodí do školy a zo školy najkratšou cestou, prípadne strieda rôzne cesty, prosí o dovoz či odvoz autom, chodí domov zo školy hladné (agresori mu berú desiatu alebo peniaze na desiatu).
- Dieťa usína s plačom, má nepokojný spánok, kričí zo sna, napr. "Nechajte ma!".
- Dieťa stráca záujem o učenie a schopnosť sústrediť sa na učenie.
- Dieťa je doma smutné či apatické, alebo sa objavujú výkyvy nálad, zmienky o možnej samovražde. Odmieta zveriť sa s tým, čo ho trápi.
- Dieťa žiada o peniaze, pričom udáva nevierohodné dôvody (napríklad opakovane hovorí, že ich stratilo), prípadne doma kradne peniaze.
- Dieťa nápadne často hlási stratu osobných vecí. Je neobvykle nečakane agresívne k súrodencom alebo iným deťom, možno prejavuje i zlosť voči rodičom.
- Dieťa si sťažuje na neurčité bolesti brucha alebo hlavy, možno ráno vracia, snaží sa zostať doma. Svoje zdravotné ťažkosti môže preháňať, prípadne i simulovať (manipuláciu s teplomerom a pod.).
- Dieťa sa vyhýba dochádzke do školy, zdržuje doma viac, ako malo vo zvyku.

Čl. 9

Opatrenia na prevenciu šikanovania v školskom roku

- 1. úloha:** Dôsledne vykonávať pedagogický dozor.
Termín: stály
Zodpovední: všetci pedagogickí zamestnanci
- 2. úloha:** Oznámiť prípady šikanovania riaditeľstvu školy. Prijat' neodkladne opatrenia na ochranu obete.
Termín: stály
Zodpovední: všetci zamestnanci školy
- 3. úloha:** Oboznámiť s obsahom smernice všetkých žiakov, rodičov a zamestnancov školy.
Termín: september
Zodpovední: triedni učitelia, zástupca riaditeľa školy
- 4. úloha:** Zmapovať situáciu o výskyte šikanovania na škole anonymným dotazníkom. Pravidelné opakovanie mapovania situácie dotazníkom, prípadne iné formy zisťovania šikanovania.
Termín: máj - jún
Zodpovední: výchovná poradkyňa, zástupca riaditeľa školy

Čl. 10

Postup v prípade zistenia šikanovania

Rozhovor s obeťou

- necháme dieťa samostatne hovoriť, citlivo ho povzbudzujeme, aby hovorilo čo najviac

Gymnázium Alejová 1, Košice	SMERNICA K PREVENCIÍ A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV	S12/2018
		strana 10 z 11

- po spontánnej výpovedi sa začneme pýtať na všetky podrobnosti
- otázky: "Čo sa stalo? Kde sa to stalo? Kto čo urobil? Ako sa správali ostatní prítomní?"
- obeť uistíme o svojej ochrane
- môžeme dieťa požiadať, aby celý incident napísalo
- ak je viditeľné zranenie, upovedomíme lekára, prípadne políciu
- upovedomíme rodičov
- na otvorenú konfrontáciu dieťa neprehovárame, iba mu to navrhujeme, ak nesúhlasí, znovu ho ubezpečíme o ochrane
- pozor na falošné obvinenia

Rozhovor s agresorom

- skôr ako začneme naostro vyšetrovať, zvážime, aká je možnosť agresora usvedčiť
- ak je táto možnosť veľmi malá, hlavne v prípade strachu a obáv obeť, musíme sa uspokojiť s tým, že urobíme všetko pre ochranu obeť
- otvorene povieme o obvinení a sleduje reakcie (chránime obeť i svedkov)
- jednáme kľudne, neodávajme sa prípadnému hnevu
- necháme samostatne hovoriť agresora, prípadne mu dáme celú situáciu napísať
- kladieme mu jasné a presné otázky
- kým prípad nie je vyriešený, neodsudzujeme
- aj v prípade vyriešeného problému odsúdime čin, nie celú osobnosť (ako človek má šancu na nápravu)
- informujeme o možných sankciách a ďalšom postupe

Rozhovor so svedkami

- individuálne rozhovory
- kladieme konkrétne otázky (kto, kedy, ako)
- v prípade, že sa nám nedarí, použijeme takú otázku z ktorej sa už predpokladá, že dieťa určitú vec videlo "Kde si bol, keď . . ." namiesto "Ublížil X žiak žiakovi Y"
- dobré sú otázky, na ktoré sa nedá odpovedať áno - nie – neviem
- musíme čeliť výhovorkám

Rozhovor s rodičmi obeť

- informujeme ich o celom priebehu vyšetrovania
- ubezpečíme ich o ochrane ich dieťaťa
- snažíme sa dohodnúť na spolupráci

Rozhovor s rodičmi agresora

- rodičov pozveme na rozhovor
- oboznámime ich o priebehu vyšetrovania, o podstate činu i o celkovom správaní sa dieťaťa v škole
- u týchto rodičov, ktorí nemajú záujem spolupracovať, a ktorí priamo negatívne ovplyvnili správanie svojho dieťaťa, rozhovor zbytočne nepredlžujeme. Oboznámime ich o možných sankciách a o ďalšom postupe.
- zápis z jednaní im dáme podpísať

Oboznámenie triedy

- oznámime spolužiakom, či a ako budú vinníci potrestaní
- vo vážnejších prípadoch by mal toto jednanie viesť riaditeľ školy
- v prípade obáv o bezpečnosť obeť od tohto kroku upustíme

Gymnázium Alejová 1, Košice	SMERNICA K PREVENCII A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA ŽIAKOV	S12/2018
		strana 11 z 11

Čl. 11 Účinnosť

Táto smernica nadobúda účinnosť 1. septembra 2018.

V Košiciach 31. augusta 2018

PhDr. Ľubomír Sobek
riaditeľ školy

- 1) § 155 Trestného zákona.
- 2) § 183 Trestného zákona.
- 3) § 188 Trestného zákona.
- 4) § 189 Trestného zákona.
- 5) § 190 Trestného zákona.
- 6) § 192 Trestného zákona.
- 7) § 194 Trestného zákona.
- 8) § 200 Trestného zákona.
- 9) § 201 až 201b Trestného zákona.
- 10) § 212 Trestného zákona.
- 11) § 215 Trestného zákona.
- 12) § 245 Trestného zákona.
- 13) § 260 Trestného zákona.
- 14) § 360a Trestného zákona.
- 15) § 368 Trestného zákona.
- 16) § 369 Trestného zákona.
- 17) § 370 Trestného zákona.
- 18) § 373a Trestného zákona.
- 19) § 49 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.
- 20) § 50 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.
- 21) § 22 Trestného zákona.
- 22) § 341 Trestného zákona.
- 23) § 340 Trestného zákona.
- 24) § 158 Trestného zákona.
- 25) § 48 Zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- 26) § 103 Zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov.